

Verslag Raad van Commissarissen 2010

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het bestuur en op de algemene gang van zaken in de woningcorporatie en de met haar verbonden ondernemingen en staat tevens het bestuur met raad ter zijde. De Raad van Commissarissen houdt onder andere toezicht op:

- realisatie van de doelstellingen van de corporatie;
- realisering van de volkshuisvestelijke opgaven;
- strategie en de risico's verbonden aan de activiteiten van de corporatie;
- opzet en werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen;
- financieel verslaggevingsproces;
- naleving van toepasselijke wet- en regelgeving.

Dit toezicht strekt zich tevens uit tot de met de corporatie verbonden ondernemingen.

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Raad van Commissarissen zijn in de statuten van Woonstichting De Key omschreven. Een en ander is verder uitgewerkt in het reglement voor de Raad van Commissarissen. Beide documenten zijn op de website geplaatst.

In dit hoofdstuk van het jaarverslag legt de Raad van Commissarissen, als onderdeel van een maatschappelijk ondernemende organisatie, publiekelijk verantwoording af over de wijze waarop zij invulling heeft gegeven aan de uitvoering van haar taken en bevoegdheden in het afgelopen jaar.

Personalia

De Raad van Commissarissen van Woonstichting De Key bestond in 2010 uit de volgende zeven personen:

Schema van aan- en aftreden			
Naam	Jaar van aantreden	termijnen	Jaar van aftreden
de heer C. Blankestijn	2007	2 ^e termijn	2012
de heer R.T.M. van Genugten	2003	3 ^e termijn	2013
de heer mr. F.H.G. de Grave	2010	1 ^e termijn	2013
mevrouw drs. S. Groenewegen	2003	2 ^e termijn	2011
de heer prof. ir. W. Patijn	2009	2 ^e termijn	2014
de heer drs. L.H.G. Platvoet	2003	3 ^e termijn	2012
mevrouw K. Rosielle MBA	2008	1 ^e termijn	2011

Naam	Functie	Geboorte-jaar	Beroep	Nevenfuncties
de heer C. Blankestijn	Lid Lid Financiële Commissie	1956	Directeur Informatie-management & technologie bij Nederlandse Spoorwegen	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurslid Spoorweg Pensioenfonds • Voorzitter Auditcommissie Spoorweg Pensioenfonds
de heer R.T.M. van Genugten	Lid voordracht	1960	Senior beleidsmedewerker	<ul style="list-style-type: none"> • Lid Raad van Advies landelijke Huurcommissie (sinds oktober 2010)

Naam	Functie	Geboorte-jaar	Beroep	Nevenfuncties
	huurdersvereniging Arcade		belangenbehartiging, Nederlandse Woonbond	
de heer mr. F.H.G. de Grave	Voorzitter Lid Remuneratiecom- missie	1955	Voorzitter Orde van Medisch Specialisten (vanaf 25 11 2010)	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Raad van Toezicht ARTIS • Commissaris SADC (Schiphol Area Development Corporation) • Lid Raad van Advies OVG Projectontwikkeling BV • Lid Raad van Advies Otto Uitzendorganisatie • Lid Raad van Beheer Pantar Arbeidsbemiddeling • Lid Raad van Toezicht Omroeporganisatie NTR • Voorzitter Raad van Toezicht Verweij-Jonker Instituut • Voorzitter Bestuur Coöperatie PGGM • Voorzitter Raad van Advies OMALE BV • Voorzitter Raad van Toezicht Sectorinstituut Bibliotheken • Lid Raad van Advies Conclusion BV • Lid Raad van Advies Astra Zeneca te Zoetermeer
mevrouw drs. S. Groenewegen	Vice- voorzitter Lid Financiële Commissie Lid Remuneratiecom- missie	1952	Lid Groepsraad HEC ROI, senior adviseur bij Het Expertise Centrum (HEC) te Den Haag	<ul style="list-style-type: none"> • Vicevoorzitter Raad van Toezicht Amarantis Onderwijsgroep • Voorzitter Bestuur DWA (tot 1-10-10) • Vereffenaar Scholingsfonds voor Kunst en Cultuur (SFKC) • Lid Raad van Toezicht OBA
de heer prof. ir. W. Patijn	Lid Lid Commissie Projectontwikkeling	1947	Decaan Faculteit Bouwkunde Technische Universiteit te Delft	<ul style="list-style-type: none"> • Lid bestuur Prins Bernard Cultuur Fonds Zuid Holland
de heer drs. L.H.G. Platvoet	Lid voordracht huurdersvereniging Arcade	1951	Senior adviseur bij BMC advies, management	<ul style="list-style-type: none"> • Mede- eigenaar en redacteur Odyssee Reisgidsen
mevrouw K. Rosielle MBA	Lid Lid Commissie Projectontwikkeling	1952	zelfstandig adviseur en interim-manager Interim-bestuurder SGBB	<ul style="list-style-type: none"> • Commissaris bij Kwintes Zorg Groep • Commissaris bij RIBW Amstelland Kennemerland

Werkwijze

Commissies

De Raad van Commissarissen heeft drie commissies ingesteld. De commissies bereiden de besluitvorming van de Raad voor. Middels verslagen en terugkoppeling in de vergaderingen van de commissies wordt de Raad op de hoogte gebracht van de beraadslagingen en bevindingen. Er zijn reglementen voor de Financiële Commissie en de Commissie Projectontwikkeling.

De voorzitter, de heer F.H.G. de Grave, en vicevoorzitter, mevrouw S. Groenewegen, vormen de Remuneratiecommissie die de Raad adviseert over taken, prestatieafspraken en de beloning van de bestuurder van De Key en het beloningsbeleid van de directie. De commissie heeft in 2010 een nieuwe bestuurder geworven en de afstemming met de interim-bestuurder verzorgd.

De heer W. Patijn en mevrouw K. Rosielle vormen de Commissie Projectontwikkeling die de Raad van Commissarissen over projecten adviseert. Zij hebben daarvoor onder andere overleg gevoerd met de directeur van De Principaal en de interim-bestuurder aangaande de vraagstukken op het gebied van vastgoed- en projectontwikkeling. De commissie is in 2010 vijf maal bijeen geweest ter voorbereiding van de RvC vergaderingen.

Naar aanleiding van de jaarlijkse gespreksronde in het kader van de zelfevaluatie van de Raad van Commissarissen is besloten dat de commissie alle projectvoorstellen integraal zal toetsen, inclusief de financiële aspecten. Tevens is geconstateerd dat gezien de dynamiek in dit aandachtsgebied de commissie versterking behoeft. In december is de heer Van Genugten benoemd als derde lid van de commissie met ingang van 1 januari 2011.

De Financiële Commissie, bestaande uit de heer C. Blankestijn en mevrouw S. Groenewegen, is negen keer bijeen geweest ter voorbereiding van de jaarrekening en begrotingscyclus door de Raad. De Financiële Commissie vergadert in aanwezigheid van de interim-bestuurder, de directeur Financiën (tot diens vertrek) en de financiële controller. Bij de voorbereiding van het jaarverslag en de managementletter zijn de accountants aanwezig. Belangrijke onderwerpen van gesprek in deze commissie waren naast de gebruikelijke financiële rapportages, de versterking van de AO/IC, de borgingsruimte in relatie tot grote investeringsbeslissingen en de risicoanalyse op project- en portefeuilleniveau.

De twee commissarissen die benoemd zijn op voordracht van Huurdersvereniging Arcade, de heren R.T.M. van Genugten en L.H.G. Platvoet, hebben voeling gehouden met het brede werkveld van huurdersorganisaties, onder andere door contact met de Zandvoortse Huurdersvereniging (ZVH) en het bestuur van Arcade. Tevens hebben zij als aandachtspunt het onderwerp integriteit en hebben hierover gesproken met de organisatie in het kader van de actualisatie van het beleid. Daarnaast hebben zij met de organisatie gesproken over het huurbeleid.

Vergaderingen

In 2010 is de Raad van Commissarissen elf maal in vergadering bijeen geweest. Terugkerende thema's in de vergaderingen waren de herijking van de ondernemingsstrategie, het verbeterprogramma, de versterking van de AO/IC en de financiële ontwikkelingen.

Bij de vergaderingen van 25 maart en 2 juni 2010 was de accountant aanwezig voor overleg over respectievelijk de managementletter en de jaarrekening 2009.

Ongeveer de helft van de vergaderingen vond (gedeeltelijk) buiten aanwezigheid van de interim-bestuurder om het functioneren van de Raad te evalueren en in het kader van de werving van de nieuwe bestuurder. Op 24 oktober vond een gesprek van de gehele Raad met de beoogde bestuurder plaats.

Op 25 maart vond de jaarlijkse vergadering plaats met De Bouwmaatschappij, de adviesraad van De Key, met aansluitend een gezamenlijke excursie. De Raad stelt de adviezen van De Bouwmaatschappij aan het bestuur altijd zeer op prijs en deze worden op de relevante onderwerpen bij de beraadslagingen van de Raad betrokken. Twee leden van de Raad hebben actief geparticipeerd in het proces van zelfevaluatie, dat de Bouwmaatschappij heeft laten uitvoeren door een externe consultant.

Er is diverse malen gesproken door voorzitter en vicevoorzitter met de Ondernemingsraad (OR), onder andere in het kader van de WOR om de OR te betrekken bij de werving van de nieuwe bestuurder.

Op de gebruikelijke momenten zijn de formele onderwerpen aan bod gekomen, zoals de vaststelling van de jaarstukken 2009 in juni 2010 en de begroting 2011 in december 2010. Ook is gesproken over zaken op het gebied van volkshuisvesting en bedrijfsvoering en zijn onder andere besluiten genomen over diverse projecten, jaarlijkse limieten en aanpassing van het bestuurs- en directiestatuut. Door middel van het jaarverslag heeft de interim bestuurder de Raad geïnformeerd over de werkzaamheden van de Geschillencommissie.

Inhoudelijk toezicht

Kaders en informatievoorziening

In de statuten, het reglement van de Raad van Commissarissen en het bestuurs- en directiestatuut staan de kaders en werkwijze geformuleerd. Deze documenten zijn terug te vinden op de website van De Key. Daarnaast zijn er het strategisch beleidsplan en diverse financiële statuten, zoals het investeringsstatuut, het treasurystatuut en verbindingsstatuut. Tevens maken onderdeel uit van het toetsingskader: het BBSH, jaarplan 2010, meerjarenbeleidsplan en (meerjaren)begroting.

Zoals gebruikelijk is de Raad van Commissarissen elk kwartaal via de algemene rapportages op de hoogte gehouden van het financieel, volkshuisvestelijk en maatschappelijk reilen en zeilen van De Key. De interim-bestuurder heeft enkele malen een persoonlijke rapportage opgesteld over de voortgang en implementatie in de bedrijfsvoering van het verbeterplan.

Het bestuur van De Key neemt besluiten op basis van het mandaat in de statuten. Overschrijdingen op de investeringsbegroting boven de 5% of een investering van cumulatief meer dan 10 miljoen euro behoeven voorafgaande goedkeuring van de Raad. Deze kaders gelden ook voor aan- en verkoopvoorstellen. Projectvoorstellen aan de Raad dienen voorzien te zijn van een risicoanalyse in standaardvorm en in de rapportages wordt de risicoanalyse op portefeuilleniveau opgenomen.

De Raad toetst de realisatie van de volkshuisvestelijke opgave van De Key door middel van jaarlijkse prestatieafspraken. Hierin zijn onder andere afspraken opgenomen over de belangrijkste taken van de corporatie op het gebied van huisvesten van de primaire doelgroep, bewonersparticipatie, de financiële continuïteit (handhaven A-status, voldoende borgingsruimte), leefbaarheid, kwaliteit van het woningbezit en wonen en zorg.

In 2010 zijn afspraken gemaakt met de interim bestuurder waarbij de nadruk sterk lag op financiële continuïteit en bedrijfsvoering.

Toezicht op bestuur

De Raad van Commissarissen blikt terug op een lastige en enerverende periode.

Voor het verkrijgen van extra zekerheid over de realisatie van de doelstellingen zijn in 2010 meerdere audits uitgevoerd. Een projectteam van medewerkers heeft met behulp van externe operational auditors 'geoefend' met de nieuwe auditaanpak. Geconstateerd is dat om de doelstellingen van de Key te realiseren er behoefte is aan additionele beheersingsmaatregelen. Dit heeft geresulteerd in een auditwerkprogramma.

Het toezicht op de verbindings heeft de aandacht van de Raad gehad en hierover is gerapporteerd. Verantwoording vindt plaats door middel van het jaarverslag. In de vergaderingen is speciale aandacht besteed aan de financiële continuïteit, financiering, verbetering van de bedrijfsvoering en aan Far West.

In het jaar 2010 heeft de Raad van Commissarissen opdracht gegeven tot het laten uitvoeren van meerdere onderzoeken aangaande de projectontwikkelingportefeuille van De Key en een aantal risicovolle projecten van het ontwikkelingsbedrijf. In tweede instantie is besloten forensisch onderzoek op te dragen aan Deloitte FDS aangaande een tweetal grondtransacties en meerdere risicovolle projecten. Op basis van de FDS onderzoeken naar de ABC transacties in Zeewolde heeft de Raad van Commissarissen geconcludeerd dat zij in deze misleid is dan wel niet of onvoldoende geïnformeerd en is er wegens het vermoeden van een strafbaar feit aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Op 19 mei 2010 heeft de Raad van Commissarissen het besluit genomen om de heren Felder (voormalig directeur Projectontwikkeling) en de voormalig bestuurder/ algemeen directeur Van Gelder met onmiddellijke ingang te ontslaan. Inmiddels heeft de rechter uitspraak gedaan in de zaak van de heer Felder en De Key in het gelijk gesteld. De volledige waardesprong van de ABC-transactie van € 3,2 miljoen is toegewezen als schadevergoeding.

Toezicht op beleid

Eind 2009 heeft de Raad van Commissarissen besloten tot een koerswijziging, waarbij de focus ligt op de volkshuisvestelijke taak van De Key, op gebiedsgericht werken en bouwen met een sociale doelstelling. De organisatie heeft een verbeterplan ingericht op het gebied van bedrijfsvoering. Er is in de beleidsuitwerking veel aandacht gegeven aan de maatschappelijke en volkshuisvestelijke

doelstellingen naast de operationele en financiële doelstellingen. Dit heeft geresulteerd in het Strategisch beleidsplan 2010-2014.

De door de organisatie opgestelde herstelplannen zijn door de Raad van Commissarissen geaccordeerd. Met deze ombuigingen is een belangrijke beleidswijziging voor De Key aangebracht. Deze koerswijziging was mede aanleiding voor het temporiseren van (commerciële) ontwikkelingsprojecten, een herijking van de projectenportefeuille en een hoog volume aan afboekingen. De Raad is van mening dat De Key de juiste richting heeft ingeslagen, maar dat in het kader van het herstel ze nog een lange weg heeft te gaan en dat drastische aanpassingen in de organisatie niet te vermijden zijn.

Governance

Governancecode

Governance in het algemeen en de Aedes Governance Code zijn regelmatig terugkerende onderwerpen voor de Raad van Commissarissen. Er is geïnventariseerd in hoeverre inmiddels aan de code wordt voldaan en welke acties er nog nodig waren.

Voor enkele onderwerpen geldt dat De Key hieraan nog niet voldoet en dat dit een bewuste keuze was van de Raad. Zie verder hoofdstuk 3 Governance.

Zelfevaluatie

De Raad van Commissarissen heeft eind 2009 en ook in 2010 een kritische zelfreflectie doorgemaakt over haar functioneren en de invulling van haar toezichhoudende rol. In september 2009 heeft de Raad van Commissarissen opdracht gegeven aan een extern bureau om de bestuurlijke aspecten van het functioneren van de algemeen directeur- bestuurder van De Key te onderzoeken en te bezien of de Raad in de gelegenheid was om haar rol als toezichhouder naar behoren te vervullen. Niet alleen vraagstukken als 'zijn wij goed geïnformeerd', maar ook 'hebben wij de juiste vragen gesteld' en 'hebben wij erop toegezien dat de organisatie voldoende strategische kaders had' en 'waren er voldoende checks en balances en genoeg (onderling) kritisch vermogen' waren belangrijke thema's. In meerdere sessies heeft de Raad over de invulling van haar toezichhoudende rol gesproken en zijn de verbeterpunten benoemd voor de Raad als geheel. De commissarissen hebben ervoor gekozen zich in het belang van De Key te verbinden aan de herstelplannen van De Key, invulling te geven aan het realiseren van de verbeterpunten en zich maximaal in te zetten om het geschonden imago van De Key te verbeteren.

Eind 2010 hebben de gebruikelijke evaluatiegesprekken tussen de leden en de remuneratiecommissie plaatsgevonden als voorbereiding op de gezamenlijke zelfevaluatie (die heeft plaatsgevonden in 2011). Uitkomsten waren de benoeming van een derde lid van de commissie Projectontwikkeling en afspraken over vergaderdiscipline.

(Her)benoeming

De zittingsperiode van een lid van de Raad van Commissarissen is gesteld op ten hoogste vier jaar. Een aftredende commissaris kan maximaal twee maal worden herkozen. De maximale zittingsduur is in de nieuwe statuten beperkt tot tien jaar. In 2010 zijn twee commissarissen, de heren Van Genugten en Patijn, herbenoemd. Met beide commissarissen is een evaluatiegesprek gevoerd door de voorzitter en de vicevoorzitter waar het functioneren is besproken en getoetst aan de profielschets. Tevens is advies ingewonnen bij de interim-bestuurder en Huurdersvereniging Arcade. Desgevraagd heeft Arcade laten weten te kunnen instemmen met herbenoeming van de heer Van Genugten. Beide hebben een herkenbare rol en inbreng en voldoen aan het profiel van respectievelijk commissaris op voordracht van de huurders en commissaris met specifieke kennis van projectontwikkeling en architectuur. Zij nemen actief deel aan alle discussies en dragen bij aan de verscheidenheid in de samenstelling van de Raad. Met de heer Patijn is in het bijzonder gesproken over taken en functioneren van de Commissie Projectontwikkeling. Vanwege beperking van de zittingsduur is de heer Van Genugten herbenoemd tot eind 2013.

De heer De Grave is met ingang van 1 februari 2010 benoemd tot voorzitter van de Raad. Voor zijn werving is het profiel geactualiseerd. De wervingsprocedure bestond uit een voorselectie door een extern bureau, gesprekken met de vicevoorzitter en een advies door de interim-bestuurder en de Ondernemingsraad.

Integriteit en onafhankelijkheid

Naar het oordeel van de Raad van Commissarissen is voldaan aan de criteria die gelden ten aanzien van onafhankelijkheid. Het profiel van de Raad van Commissarissen van De Key is desgewenst op te vragen bij De Key.

Bij enkele commissarissen kan vanwege beroep of nevenfuncties sprake zijn van belangenverstremming in de zin van de Aedes-code. Afsproken is dat indien nodig verschoning plaatsvindt. Dit heeft zich het afgelopen jaar niet voorgedaan.

Er zijn in het verslagjaar geen besluiten aan de Raad voorgelegd waarbij tegenstrijdige belangen van de bestuurder spelen die van materiële betekenis zijn voor de corporatie en/of de bestuurder. Tevens zijn geen besluiten genomen tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van leden van de Raad spelen en is er geen sprake geweest van transacties waarbij sprake is van een tegenstrijdig belang tussen De Key en leden van de Raad die niet zijn voorgelegd aan de Raad.

Werkgeversrol en verantwoording bestuurdersbeloning

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor een goed Bestuur, onder meer door benoeming, schorsing, ontslag en jaarlijkse evaluatie van het bestuur. Dit wordt voorbereid door de remuneratiecommissie, bestaande uit voorzitter en vicevoorzitter. In 2010 is deze rol anders dan gebruikelijk ingevuld vanwege de interim-situatie. De voormalig bestuurder is na een eerdere vaststellingsovereenkomst alsnog met onmiddellijke ingang ontslagen op 19 mei 2010. Alle betalingen zijn met directe ingang gestaakt.

In 2010 heeft de werving van een nieuwe bestuurder plaatsgevonden. Hiertoe is in overleg met de directie een profiel opgesteld. Er is een werving- en selectiebureau ingeschakeld dat de voorselectie heeft gedaan. Vervolgens hebben gesprekken plaatsgevonden met de remuneratiecommissie, de directieleden, interim-bestuurder, Ondernemingsraad en voltallige Raad van Commissarissen. De referenties van de nieuwe bestuurder zijn gecheckt en hij heeft een integriteitverklaring getekend. De raad is zeer verheugd met de benoeming van de heer Rob Haans met ingang van 1 januari 2011.

Per 1 juli 2010 is voor de bezoldiging van bestuurders een sectorbrede beloningscode van kracht geworden. De Key conformeert zich aan deze code. Deze geldt voor bestuurders en interim-bestuurders. De Key had geheel 2010 een interim-bestuurder. Bij verlenging van het contract (per 15 oktober tot einde jaar) is de bezoldiging aangepast zodat vanaf dat moment aan de code werd voldaan. In 2010 heeft de interim bestuurder middels declaratie een beloning van € 508.922 inclusief BTW ontvangen.

De beloning van de per 1 januari 2011 aangetreden bestuurder valt binnen de code. De beloning omvat geen variabele componenten.

Er zijn geen persoonlijke leningen, garanties en dergelijke verstrekt aan de (interim-) bestuurder.

Verantwoording honorering Raad van Commissarissen

Per 1 juli 2010 geldt de nieuwe honoreringscode voor commissarissen in woningcorporaties. De honorering wordt bepaald door de zwaarte van de corporatie. De Key valt in de hoogste categorie. Dit betekent een maximum van € 12.000 per jaar. Voor zittende commissarissen geldt de code vanaf de eerstvolgende herbenoeming of uiterlijk per 1 januari 2012. De Raad conformeert zich aan deze code en heeft met ingang van 1 januari 2011 een nieuwe bezoldiging vastgesteld die hieraan voldoet.

Naam	Functie	Honorering €
de heer C. Blankestijn	Lid Lid Financiële Commissie	13.916,40
de heer R.T.M. van Genugten	Lid voordracht huurdersvereniging Arcade	13.916,40
mevrouw drs. S. Groenewegen	Vicevoorzitter Lid Financiële Commissie Lid Remuneratiecommissie	13.916,40
de heer mr. F.H.G. de Grave	Voorzitter Lid Remuneratiecommissie	18.107,42 (incl. BTW)
de heer prof. ir. W. Patijn	Lid Lid Commissie Projectontwikkeling	13.916,40
de heer drs. L.H.G. Platvoet	Lid voordracht huurdersvereniging Arcade	13.916,40
mevrouw K. Rosielle MBA	Lid Lid Commissie Projectontwikkeling	13.916,40

Totaal is in 2010 € 101.606 aan vergoedingen (inclusief sociale lasten) betaald.

Hoogachtend,

Mr. F. H. G. de Grave
Voorzitter Raad van Commissarissen

Amsterdam, 25 mei 2011